

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felolós szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9. sz. alatt a könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetésny, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitor térfogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Nyilttér:

Egy sor 50 fillér.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Dobsina—poprádi vasut.

Van a magyarnak egy igazi jó közmondása: „addig üsd a vasat, míg meleg.”

Mi is ezzel kezdjük és akkor és addig ütjük és nyújtjuk a vasat, míg meleg.

Ma és régi idők óta aligha volt fontosabb kérdése és érdeke vármegyénknek, mint a Dobsina—poprádi vasut létesítése. Erről a vasutról még két év előtt is, midőn egy-két széles látókörű ember az eszmét a kaszinói vagy vendéglői asztal mellett megpendítette csak úgy beszéltek, mint a jövő zenéjéről, vagy mint egy buléner álomról. És ma? Azok a bulénerok, kik igen jó hazafiak, ügyes bányászok, kereskedők és iparosok, álmuk teljesedéséhez már közel járnak, mert támogatás és nógatás nélkül megértették e vasutvonal kiépítésének nagy jelentőségét és mivel van miből, áldoznak is e vasutra nagy összeget.

A tudományok és találmányok korszakában — a mikor az ember a természet titkait már mind kifürkészte és hatalmába kerítette azoknak az eszközöknek nagyobb részét, melylyel a megfelfedhetetlen világmozgató phisikai erőket is határok közé tudja szorítani és legyőzni — akkor már könnyen születnek meg az eszmék és még könnyebben megvalósíthatók azok; mert már mi sem áll annak útjában, csak anyagi erő, a mit egyszerű és könnyebben megszerezhető eszközökkel, egy ügyes finanszírozó egyén elméjével is le lehet győzni.

Tekintsünk csak vissza a Murány-völgyi, a Tiszoloz—breznóbányai és a Garamvölgyi vasutak történetére. Annak idején vajjon nem ehhez hasonló szürke álomnak tekintettük-e azoknak a létesülését is? Mindenki igazat ad nekünk még ma is, mikor e vasutak már akadály nélkül évek óta közlekednek, hogy igen.

És kérjük: vajjon országos érdekek követelték-e e vasutak kiépítését? Nem! Kinek az agyá-

ban fogamzott meg e vasutak létesítésének kérdése? Egy embernek! Egy embernek: ki maga adta az eszmét, maga küzdött az ellenérdekkel, a nép tudatlanságával és ha igazat akarunk mondani, még az érzéketlen intelligencia egy részével is. Az az egy ember maga futkosott és sok éjszakán át azon törte a fejét, hogy hogyan finanszírozza a vasut költségeit és bár egy milliót — mint most Dobsina felajánlotta, nem adott e vasutakra senki, mégis sikerült neki az első sinpárt letenni, a mechanika pedig könnyen zuzta már ezután össze a legerősebb sziklahegyeket és hidalta által a mélyesleges völgyeket. A való tehát ma az: hogy hol azelőtt a szeker is csak kötött kerékkel szánkázott le és a hol csak a lég királya: a sas keringett, ott ma százezer mázsa súlyú mozgó tömeg akadály nélkül szállítja az embereket, a kereskedelmi és ipari cikket.

Egy ember tehát elég volt az álomban született és a mesék országába sorozandó, e három vasut megteremtésére. Miért riadjunk tehát vissza a Dobsina—poprádi vasut felépítésétől, mikor két nagyon vagyonos város áll az eszme mellett, ha kell: összes anyagi erejével.

Sajnos, hogy még arra is vannak emberek, kik a felett aggódnak és haboznak, ha vajjon ki fogja-e fizetni magát e vasut és indokol az említett három vasutat említik fel. mely még ma sem jövedelmez. Hát erre igen egyszerű a válasz: vasutat nem évtizedekre, de évszázadokra szoktak felépíteni és nem is kizárólag a mai kornak, de a jövő századbeli utónemzedékeknek és ennél drágább, biztosabb és becsesebb örökséget nem lehet hagyni, mert ezt sem elpazarolni, sem pedig elperelni nem lehet.

Ez öröksége lesz és tulajdona marad örökre az országnak, az egész megyének, különösen a Sajóvölgynek és Dobsina meg Poprád városának. Így gondolkozik a művelt külföld népe és

ezért jár előttük századokkal és ezért boldogabban annak már a mai korban élő gyermekei, mert az angol Stephenson már 1814-ben köszönnel fűtött gőzmozdonyával kísérletezett és hazája milliókat költött erre, mint ma a francia a lég-hajóra.

Ha Amerika földjét a kalandornak nevezett Columbus helyett magyar ember pillantotta volna meg, bizonyára a legközelebbi széllel visszavitorlázott volna azzal a tudattal, hogy ott nem érdemes sátozni vagy megtelepedni, mert nem találta volna meg kényelmi eszközeit. Az okos és bátor Columbus és emberei először élet-halál harcra vittak a veres indiánokkal és nem egy esett el annak mérges nyilai alatt, azután pedig birtokukba vették a földet, annak természeti kincseit és teremtettek egy új életet emberi ésszel és erővel, melynek történeti fejlődése a mai amerikai cultura és századok múlva gyermekeik: a gazdag amerikai milliósok, kiknek még ős atyjuk is gulyát őrzött és maga vágta a cukornádat és aknáta a föld rejtett kincseit.

Nekünk magyaroknak meg van az érzékünk és igényünk minden iránt, de szeretjük a kényelmet munka nélkül elérni.

Ha meg lesz a vasut, amit bizton remélünk, akkor mily boldogan a kényelmes gyorsvonatu „Pulman”-kocsiban fogják azok, — kik ma semmit sem tesznek e fontos kérdésben, — áldani e vasutat, hogy nem kell nagy kerülővel forró nyáron át a Tátrába utazni, mert egy ugrással ott teremhetnek a világ legszebb és legegészségesebb délzeg lomniczi hegyek völgyében.

Hogy egy álmot állítsunk lelki szemeink elé: ez az ő álmuk ma, és kérjük őket, hogy ez édes álom mielőbbi megvalósulása érdekében álljanak teljes erejükkel Dobsina és Poprád városok lelkes és áldozatkész lakossága mellé.

Üdvözljük Dobsina és Poprád városokat.

TÁRCZA.

Gazdasági boldogulásunk.

A rimaszombati polgári olvasóköri felolvasó: HORVÁTH ZOLTÁN.

Kétséget sem szenved, hogy jó messzire el vagyunk maradván a nyugati országokhoz mérten. Talán az egy jog, szabadság az a terület, a melyen megállhatjuk a versenyt a nyugattal, hiszen századok óta jogokért küzdünk, jogász nemzet vagyunk, szónokolni is igen szépen tudunk. De mindez inkább elméleti téren mozog, szépen el tudjuk mondani: mit kellene, mit lehetne, mit volna jogunkban cselekedni, mivel lépi át esetleg a hatalom a jogok határait? Ámde ez mind nem elég a megélhetésre! Sok jogi tudományunk dacára megütik az árverelő dobogó birtokosaink kastélyai és földjei fölött és nem messze vagyunk attól az időtől, hogy a régi nemzet: az uri rend tönkremegy Magyarországon és a polgárságra száll a haza fenntartásának, a nemzeti jólét felvirágoztatásának kötelessége.

Ne nézzük ennek az időnek bekövetkezését ölbe tett kezekkel, mert félig már benne élünk ebben az időben és az lesz majd a győztes, a ki nem restel gondolkodni és tanulni, a ki elméjét jól kiművelve fogja meg a dolog végét.

Műveletlen nemzet nem sokáig tudja fenntartani szabadságát, mert a tudatlanság gazdasági hanyatlással jár együtt és míg ő szegényedik, a szomszédja az ő rovására gyarapszik, gazdagodik: a különbség mindig távolgobbnak lesz közöttük, utóbb a nagy tőke elnyeli a kicsinyt, mint a nagy hal a kis halakat” s vége a szabadságnak.

Csak a vagyonos nemzetek lehetnek állandóan szabadok, csak azok nem félhetnek a bukástól; azok tudják rövid idő alatt kiheverni a pénzgazdaság válságait is.

Lássuk csak, milyenek a vagyonos nemzetek s hol állunk mi azoknak sorában? „Az amerikai egyesült államokban a nemzeti jövedelemből — ha egyformán elosztanák — egy emberre esnék évenként 1056 korona, Angolországban 864 korona, Németországban 693 kor-

Ausztriában 228 korona, nálunk csak 185 korona esik egy emberre, ha az egész nemzet évi jövedelmét egyformán elosztjuk.”

Ezek a számok kiáltóan hangoztatják: milyen szegény nemzet vagyunk mi? mennyire hátra vagyunk maradván a nyugat mögött. Nagy szegénységünk következik, hogy nekünk csak szegényesen jut arra, a mi a nemzet művelődésére szükséges.

Pedig hazánkat tejjel-mézszel folyó Kanaánnak kiáltották ki s „hegyeinkben annyi kincs van — mennyit nem látsz álmaidban” és ez a nemzet „mégis rongyos mégis éhes — közel áll az elveszéshez.” Pedig mikor a költő ezeket írta ötven és egynehány évvel ezelőtt, akkor még majd a saját zsirjába fult az az ország, mit irhatna róla, ha ma látná!

Csakhogy egy nagy átkunk van, a hány félék vagyunk, annyiféle huzunk, sőt sokszor annyiféle, a hány faj van. Az egyik röstell avval a rongyossal együtt küzdeni, hogy egyformának ne lássék vele, a másik nem akarja az urak szekerét tolni, a harmadik lehuzná az utolsó szűrt is a szomszédjáról csupa irigységből, sokszor a sógor, testvér megfontaná atyafiát is, hogy annak valamiképpen jobban ne folyjon a dolga, mint neki. Veszedeink ősidőktől fogva s inkább pártoljuk az idegent, mint a magunk magyar fajtáját s boldogul is itt ősidőktől fogva olasz, német, szaracén, izmaslita, bolgár, görög és zsidó jobban, mint bárhol másutt a föld kerékességén. nincsen nekik sehol jobban kinyitva a kincsek tárháza, mint ezen a mi szép földünkön, a hol egymást elmarhá a magyar ember az utolsó betevő falatig, hogy jobban ne boldoguljon a saját atyafia, mint ő maga. Ez a mi bajunk, ez a mi régi átkunk, tisztelt hazámiai!

Ez ellen nincs orvosság a patikában, ezen a bajon csak egy dolog segít, a szövetség, a tömörülés, egymás segítése és fölkarolása, hogy sokan végezzük el közösen azt, a mire egy nem képes.

Ilyen szervezkedés indult most mindenfelé az egész országban. A szervezkedésnek, tömörülésnek különféle alapjai vannak s más más elvek szerint csoportosulnak a polgárok.

Külföldről behozott minta szerint már évek óta megalakult nálunk a szociális demokrácia és a na-

gyobb városok utcáin jórészt uralkodik is s pár év óta sokszor sztrájk szövetkezéseivel sikerült a munkabérek eddig hallatlan arányra felszórfolni, csak az a baj, hogy a mit az egyik kezével adott, azt elvette a másikkal, mert a sztrájkokkal hozta létre az életviszonyok hallatlan megdrágulását és így alapjában véve semmit sem segített a nyomorúságokon, mert a mi a tőkepénzesnek megdrágult, épügy megdrágult a szegény embernek is, s így ott vagyunk egészen véve, a hol a mádi izraelita: a gazdagabbnak többre kerül a munkástartás, de a szegény munkás nem nyer vele semmit.

Azután meg egy másik, gyökeres baja is van a szociális demokráciának, a miért becsületes, békés munkásember nem érthet vele soha egyet: a szociális demokrácia, ellensége a vallásnak, nyilt harcot folytat maga az Isten ellen, tagadja az Isten létét, a lélek létezését s az összes, ezen az alapon álló nemesebb és eszményibb erkölcsi elveket, e helyett pedig vallja a legdurvább anyagelviséget, a történelmi materializmust, a mely még a multban is megtagadja minden magas és nemes eszme létezését; egyedüli eszméje az önzés, az állati működések elvégzése s az embr ezéjét is abban látja, hogy a testi jólétet és az alacsonyabb élvezeteket minél inkább megszerezhesse. Mind olyan dolgok, a mik a tulságos szesz gőzétől elhomályosult agyakban idegizgató szónoklatok egyoldalú hatása alatt keletkeznek.

De ne gondolják, hogy én az egész szociálizmust elítélem, ugy a mint van. Nem, ez nem lenne igazság! Van a szociálizmusban jó is: jó pedig az a törekvés, hogy a gyöngéket, szegényeket gyamolítani akarja, hogy az elnyomottakat fel skarja szabadítani, hogy a jogtalanok részére jogokat akar szerezni.

Ez mind igazság, de ezek más uton is elérhetők, ezért nem kell dühöngeni, nem kell rombolni, azért nem kell a vallást, Istent megtagadni, azért nem kell az emberi lélek méltóságát lealacsonyítani, mert ezek a legszében összeférnek egymással: szövetség, vállvetett, becsületes törekvéssel, felvilágosítással is el lehet azt érni, hogy a gyöngék gyamolítást, az elnyomottak szabadságot, a jogtalanok ezrei jogokat nyerjenek, ezért nem szükséges az embert állattá aljasítani és az Istennel harcra szállani.

hogy felrúzták az alvókat álmodozásukból és készek minden anyagi áldozatra; mert előttük a jövő áll, és már ők böcs számításal messze előre tekintettek. De egyet azonban megengednek nekünk, eddigelé nem voltak elég élelmesek és csak a kis dobót verték odahaza, mikor már Igló városa magasabb és illettekesebb helyen is a nagydobot döngette és pedig hatásosabban. — Amellett a m. kir. kereskedelemügyi miniszternél a múlt hó 28 án megtartott értekezleten az iglói érdekeltség már kész tervet és költségvetést mutatott be, a dobsina—poprádi érdekeltség pedig — mint hallottuk — készületlenül enélküli jelent meg ott.

Üdvözljük *Hevessy Bertalan* megyebizottsági tagot különösen, ki ékes szavával és az érvek garmadájával ledöntötte a kínai falat és az első részt vágta a világhírű straczenai völgy kemény sziklafalán is Ugy érezzük és véljük, hogy az érdekeltség ő benne egy agilis szószólóra talált, kinek széles látköre és tudományossága nagy mértékben súlyt fog nyomni a vasut kérdésében.

Üdvözljük mindazokat, kik jól felfogták e vasut létesítésének érdekeit és sikerült vármegyénk közönségét oly mederbe terelni, hol a legnagyobb áldozatra már mostan is késznek nyilatkoztak.

A kereskedelmi kormány iránt pedig csak hálásak lehetünk, hogy államtitkárjának a küldöttség előtt tett nyilatkozata, a legértékesebb ajándék és alapkö e vasut felépítésére.

Vármegyei közgyűlés

Múlt számunk első cikkében nem referálhattuk teljesen a márc. 26—27-én megtartott rendes évnegyedes tavaszi megyei közgyűlés még fontosabb tárgyairól sem, mert a budapesti küldöttség távozása folytán, a gyűlést be kellett rekeszteni és az csak 30-án nyert folytatást és befejezést.

Ezzel tehát kiemelünk egy pár fontosabb és közérdeklő ügyet, miként nyert az elintézés. A közelmúltban tartotta Rimaszombat r. t. város általános tisztújító közgyűlését s ezen alkalommal a városi mérnöki állásra, mely csak 1600 koronával van javadalmazva, egyedüli pályázó *Tóth Béla* rimaszombati építész volt. A kijelölő bizottság, melynek az alispán volt az elnöke *Tóth Bélát* jelölte tehát, kinek minősítéséről elfogadta a budapesti József-műegyetemen nyert építészeti oklevelét. Tekintettel pedig arra, hogy *Tóth Béla* építész, mint városi mérnök, a városhoz bemutatandó saját tervei alapján eszközözlendő építkezéseknél érdek összekötözésbe kerülhet, a kijelölő bizottság számolni kívánt e körülménnyel és oly feltétel mellett jelölte *Tóth* építészt, hogy azon tervek felülvizsgálatát, melyet *Tóth* készített, az ő költségére a város egy más mérnök által fogja végzetni és ez által az érdekeltség kérdése közmegegyezésre lesz elintézve.

Ezen választás ellen *Lukács Géza* megyei főjegyző képviselőtestületi tag felebezéssel élt. Felebezésében *Tóth Béla* minősítését kifogásolja első sorban, azután pedig nem fogadhatja el a kijelölő választmány által kikötött feltételeket, mert *Tóth Béla* oly sok építkezést végez Rimaszomban, hogy nem lesz mérnök, ki elég idővel rendelkezzen azt felülvizsgálni; másrészt pedig ha ez teljesíthető lenne is, *Tóth Béla* összes fizetése reá fog menni a felülvizsgálati díjakra.

E kérdések felett már az állandó választmányban és a közgyűlésben is erős vita fejlődött ki, melyben

„Segíts magadon, az Isten is segít“, ez volt az angol puritánok jelszava századokkal ezelőtt, ez a jelszó igaz marad mindenkoron s most is csak ennek értelmében boldogulhatunk, mert az Isten nem úgy segít, hogy csodás módon kiragadja bajából azt, a ki ölbetett kezével tétlenül fohászodik, hanem úgy, hogy megáldja onnan felülről a becsületes igazlelkű ember munkás törekvéseit, fölvilágosítja értelmét és könnyebben sikerhez juttatja. Ezért mi, a kik vallásból, Istenhez, hazához ragaszkodunk: mindenesetre rokonszenven kísérjük azoknak becsületes, munkás törekvéseit, a kik a szegényt, gyöngét gyámolítják az elnyomottat fel akarják szabadítani, a jogtalant jogokhoz akarják juttatni, de úgy, hogy nem akarnak a vallással szakítani, nem akarják sem az Istent letaszítani égi trónjáról, sem az embert lelkének méltóságáról, a mely az állatok fölül emeli. Rokonszenven kísérjük ezeknek törekvéseit, bármilyen keresztény felekezet nevében szövetkeznek is. Mert a vallás minden emberi műveltség alapja, a ki avval szakít, az az emberi társadalom alapját akarja kidönteni s az ilyen mindnyájunknak ellensége.

Azért tettem ezt a kis szociális politikai kitérést, hogy bevilágítsak a jövőnek harczaiba, mert ez a két szembenálló világnézet fog a jövőben társadalmi és politikai téren előtérbe nyomulni, ezeké a jövő s egyikhez vagy másikhoz kell majd esatlakoznunk.

A szociális irányok programjának magvát a társadalom gazdasági berendezése tölti ki. „Beszélnek okos és czelszerű munka megosztásról.“ Ma ezer ember közül 600 mezőgazdasággal, százhuszonöt iparral, harminczhárom kereskedéssel foglalkozik. A többi nem értéktermelő, hanem szellemi munkás, magánzó vagy tőkés. Fontos dolog tehát és nem kell a véletlenre bízni, hogy mindenki ott munkálkodjék, a hol a legtöbb hasznát veszi a munkájának a közügy. Ő meg a közügynek. Nem jó van úgy rendezve, mint eddig volt, hogy egyik helyen a munkás dolgozék, de nincs mit? máshol meg volna munka, de nincsen hozzá munkás. A múlt esztendőben 430 milliót adtunk a külföldre rubafélékért, — ha ez itthon készült volna, az a 430 millió köztünk maradt volna, a magyar zsebében vándorolna ide-oda. Így pedig reánk nézve elvesz ez a tőke kamatosztul s évenként ennyivel szegényedünk. (Folytatás következik.)

számosan vettek részt és pro et contra igyekeztek a kérdést megvilágítani. Végre az lett a határozat, hogy a közgyűlés a választást, mint teljesen törvényes formában lefolytatott actiót megerősítette. Tekintve azonban, hogy a kijelölés oly feltételek mellett történt, mely a városi szabályrendeletben nem foglaltatik, a közgyűlés kívánatosnak tartja, a város érdekében, hogy a város érvényben álló szabályrendeletének ide vonatkozó részét dolgozza által. Véleményt e határozatra nem mondunk, mert úgy tudjuk, hogy két részről is bírósági panaszszal lesz megtámadva, mit annak idején közölni fogunk.

A vármegyei zárszámadások szabályszerű közzététel után elfogadták és a m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztetnek.

Rimaszombat r. t. városnak azon határozata, melylyel a leányiskola földszinti helyiségét 1908. évi november hó 1-től 10 évre a m. kir. posta- és távirada részére adta bérbé, jóvá hagyatik.

Megengedte a vármegye, hogy a csetneki körhöz tartozó községek körorvosunk fizetését, tekintettel a nagy lélekszám arányra, 900 koronával emelhessek.

Az oszgyáni körorvosi kerület ketté választását is kimondotta a közgyűlés. Még pedig a jelenlegi körtől egy *rimaszombati* és egy *osgyáni* elnevezéssel alakítandó két kör lesz. A körorvos fizetése 1000—1000 koronában állapított meg.

Végül hozzájárult a közgyűlés *Nyustya-Likér* község azon kérelméhez, hogy ott két új országos vásár és minden esztendőnkön sertés felhajtással heti vásár engedélyeztessék a m. kir. kereskedelmi miniszter által.

A közgyűlés csak 30-án ért véget.

Hirek és vegyesek.

Munkatársaink és tudósítóink figyelmébe.

Több esetben kapunk névtelen, de máskülönböző elfogadható és beválló cikkeket, tudósításokat stb. Amennyiben név nélkül semmit sem közölhetünk, felkerjük az illetőket, hogy kilétüket szerkesztőségünk előtt mindenkor megnevezni sziveskedjenek.

Gyermeknapok Rimaszomban

A Gyermekvédő Liga által rendezett gyermeknapokon április hó 2-án és 3-án szokatlan sörgész forgás uralkodott városunk közterén. A Liga megbízottai dr. *Kovács László* polgármester és dr. *Soldos Béla* vármegyei aljegyző mindent elkövettek, hogy ezen napokon a Liga céljaira minél nagyobb összeg gyűljön egybe; e végbél a gyűjtő urnát is a város legforgalmasabb helyén, nemzeti és a város színeiből készített zászlókkal felszerelve, egy díszruhás városi hajdú jelenlétében a Három Rózsa szálloda sarkán állították fel, melyet kitételek mindjárt nagy közönség vett körül, s alig akadt valaki, a ki ne dobott volna néhány fillért a szerencsétlen elhagyott gyermekeknek. A gyűjtés tetőpontját azonban csak a déli órákban érte el, a mikor a hivatalokból hazasielők s az épen akkor bevásárló játékosok emberektől nemcsak rez, de sok ezüst pénz került az urnába, de ekkor már az *Oláh Gyula* jeles cigányprimás teljes zenekara mellett — a rendezőség által felkért nemes szívű és áldozatkész dr. *Baksay Dezsőné*, *Lengyel Ivánné*, *Szabó Elemérné* dr. *Veres Samuné*, *Adorján Lilly* és *Medveczky Erzsike* urasszonyok és úrlányokból álló bizottság figyelmeztette a járókelőket az elhagyott és elzúllott gyermekek megmenntése iránti kötelességükre. A gyűjtés eredményét csak a jövő számunkban lesz módunkban közölni, de mint értesültünk a mostani gyűjtés jóval felülmúlja a múlt évit, mert ez évben alig akadt az egész városban kereskedő, vendéglős és más iparos a ki a gyermeknapot meg ne tartotta volna, s így ebből szép eredmény fog kerülni a Liga nemes céljaira. A gyűjtés momentumáról *Wichner S.* helybeli fényképész sikerült felvételeket eszközölt.

Hagyomány. *Coburg* *Clementina*, az elhunyt kir. hercegnő a balogi szegények részére 500 koronát hagyományozott, mely összeget a napokban osztotta ki a rimaszombati járás főszolgabírája.

Esküvő. *Terray* *Gyula* gömöri evang. főesperes, a rozsnói evang. hitközségnek lelkésze, folyó hó 4-én szombaton tartja esküvőjét *Cotel Lenke* urnóval.

Eljegyzés. Dr. *Pászár* *László* eszai főorvos március 29-én eljegyezte *Ternyey* *János* helybeli postás-és táviradhativatali főnök szeretetreméltó és művelt lelkű leányát *Margitot*.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja a tornaljai jh. főbírói hivatalnál megüresedett járási írnokei állásra f. hó 1-ével *Ceagány* *János* központi napidíjast nevezte ki.

Lemondott körjegyző Az özörényi kör jegyzője *Fleischacker* *Viktor* — mint értesültünk — állásáról lemondott.

Eltávozott *Eperjessy* *István*, a helybeli nép és iparbank ügyes és szorgalmas könyvelője városunkból szülőföldjére: Sárospatakra távozott, hol az ottani pénzügyintézetnél pénztáros lett. — Nemcsak az iparbank, de társadalmunk és fiataliságunk is fájjalja távozását, mert annak egyik rokonszenves kedvelt tagja volt.

Haláloságok. Rimaszombat város egy régi tipikus alakja: az öreg *Süteó* *István*, ki a város hivatalos és közéletében valamikor a régi időkben nagy szerepet játszott, március hó 31-ikén éjjel 11 órakor rövid szenvedés után 88 éves korában meghalt. A jó öreg *Süteó* *István* ügyvéd volt s később városi tanácsos, majd pénztárnok, rendőrkapitány és közgyám, tehát sokféle állásban szolgált Rimaszomban város érdekében. Nehány év előtt azonban az öregség sulya annyira nehezedett vállára, hogy mint közgyám, az állással járó trbhes feladatokat nem bírta teljesíteni, s kérte nyugdíjaztatását. A város elismeréssel a tisztas koru öreg ur kifejtett működése iránt nyugdíjazta őt, s azóta csendes visszavonultságban élt, csak úgy időnként volt látható a kaszinóban, hol azelőtt nap nap mellett megjelent és elszórakozott. Felügyelő bizottsági tagja volt a rimaszombati takarékpénztárnak. — Nehány nap előtt a törődött öreg ur elesett, s valószínűleg belső sérülést szenvedett, mi aztán betejtette a végelgyengülés bekövetkezését, 31-ikén éjjel befejezte, tapasztalatban gazdag és változatos, földi pályafutását a tisztas öreg ur, kinek halála széles körben keltett részvétet, s a városházára, a takarékpénztár és kaszinó épületére kitűzték a gyászlobogót. Özvegye szül. *Juhász* *Karolin* és gyermekei: *Süteó* *István* és *Szeplaky* *Lajosné* *Süteó* *Ilona* gyászolják az elhunytat.

kinek temetése f. hó 2-án nagy részvét mellett ment végbe. A ravatal felett *Czinke* *István* reform. lelkész mondott megható gyászbeszédet.

Szepesházi *Kálmán*, *Coburg* hercegi uradalmi főherczeg mély gyász sújtotta le, a mennyiben neje szül. *Egry* *Margit* f. hó 3-ikán reggel 3 órakor 36 éves korában rövid szenvedés után elhunyt Felsőbalogon Ma 5-ikén helyezik örök nyugalomra *Balogon* az elhunytat, kinek halálát bánatos férjén kívül öt gyermeke, s 83 éves öreg édes anyja: özv. *Egry* *Elekne*, testvérei és kiterjedt rokonság gyászolják.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter *Batta* *Bertalan* balassagyarmati kir. törvényszéki jegyzőt a tornaljai kir. járásbíróshoz helyezte át.

Gazdasági tudósító. A földmivelésügyi m. kir. miniszter *Mihalik* *Pál* poloszkói birtokost Gömörmegye nagyrőcei járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Vívó akadémia. A Budapesten most megtartott vívó versenyen *Hámos* *Antal*, *Hámos* *László* nyug. főispánunk fia és ifj. *Fáy* *István*, *Fáy* *István* volt országgyűlési képviselő fia ismét első helyekre kerültek és díjat nyertek. E két ügyes fiatal vívó, a két év alatt lefolyt fővárosi vívó versenyeken minden alkalommal babérral aratott.

Városi közgyűlés Rimaszombat város képviselőtestülete folyó hó 3-án dr. *Kovács* *László* polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőkön kívül jelen voltak: *Boczkó* *Dániel*, dr. *Cziner* *Miksa*, *Barányi* *Gusztáv*, *Engel* *Adolf*, *Grosinger* *Miksa*, dr. ifj. *Institörisz* *Eudre*, dr. *Kármán* *Aladár*, *Kohn* *Albert*, ad. *Lévay* *István*, *Loysch* *Ödön*, *Rábely* *Miklós*, *Rónay* *Gyula*, *Süteó* *István*, *K. Szabó* *József*, *Szabó* *István*, *Szabó* *József* m. *Soós* *Ferencz*, *Törköly* *József*, *Varga* *István* és *Zachar* *Gusztáv*. Elnöklő polgármester üdvözölve a megjelenteket mindenekelőtt a kegyelet meleg hangján emlékezett meg az elhunyt id. *Süteó* *István*ról, ki félszázadon keresztül hűfele minőségben szolgált a város érdekeit lelkiismeretes buzgósággal. A város közönsége nevében ravatalára koszorút helyeztek, a végtszességen a város testületileg jelent meg s a polgármester indítványra elhatározta, hogy emléktárgygyűjteményben megörökítik, s a gyászoló családhoz a közgyűlés részvétirattal intéz. Ezután tárgyalta a *Hindrich* *Gusztáv* és *Unger* *Károly* reimscheidi lakosok által létesíteni szándékolta acélaru gyár segélyezési ügyét. E tárgyban a polgármester alapos és körültekintő tárgyalásokat folytatott az illetékes tényezőkkel s a tanács azt javasolta, hogy a vállalkozók által kijelölt, az u. n. régi „Szalajka“ (a féltöltő örtorony körül) helyet engedje át a város, a Cseh-féle két régi házsal együtt, melyet — mintegy 500 négyzetöl területet — 6500 koronáért a tulajdonostól megvesz a város; engedje át a felső malom vízhasználati jogát, a tulajdonosok által befektetett tőke után 10 százalékos adjon segélyként, mely azonban 30000 koronát meg nem haladhat. E segély a gyár üzembe helyezése után 3 részletben fizetendő. Biztosítson a város 15 évi pótdómentességet, s a gyár építéshez 250000 darab tégla — ezenként 32 koronájával — polgári áron adjon. Ezen kedvezményeket a város több, a vállalkozók által elfogadott feltételhez köti, s a tanács azt javasolja, hogy e tárgyban május hó 5-én újabb közgyűlés hívassék össze, melyen a képviselőtestület a most elvben elfogadott javaslat felett érdemlegesen döntsön. *Süteó* *István*, dr. *Cziner* *Miksa* és *Zachar* *Gusztáv* felszólalása után a közgyűlés elvben egyhangulag magáévá tette a javaslatot, s így reméljük, hogy a terv megvalósítása akadályba nem fog ütközni.

Bábavizsga. Március hó 31-én befejezést nyert a két hónapi tót tanylevő baba tanfolyam, melyen 19 növendék vett részt; Nőgrád-, Hont-és Zólyom vármegyéből. A vizsgán az előadó dr. *Löcherer* *Tamás* igazgatón kívül dr. *Okolicsányi* *János* nógrádi és dr. *Kostyalik* *Ferencz* zólyomi megyei tiszt főorvosok vettek részt, a hontmegyei főorvos betegsége miatt távol maradt. A községekben való működésre a kiegészítést megkapták a növendékek. Most október hó 1-ig nem lesz tanfolyam.

Kitüntetett munkás. A helybeli általános ipar-estület előjáróságának vasárnap: 29-én tartott ülésén — melyen *Varga* *Lajos* elnököt — adta át dr. *Sugár* *Ignác* a miskolczi kereskedelmi és iparkamara jeles titkára *Kiszely* *Mihály* közműves segédnek a kereskedelmi miniszter 100 koronás jutalmát és elismerő oklevelét. Az ülés nagy érdeklődés mellett folyt le, s megjelent ott dr. *Kovács* *László* polgármester, dr. *Gyürky* *Pál* főjegyző, id. *Rábely* *Miklós*, *Kozma* *Szabó* *József*, *Soós* *Ferencz*, *Grosinger* *Miksa*, *Szabó* *József* m., *Tóth* *Béla*, *Lévai* *Izso*, *Kalocsay* *Gyula* stb. stb. *Varga* *Lajos* elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, s különösen dr. *Sugár* *Ignác* kamarai titkár, ki az ipar és kereskedelem érdekében buzgó és eredményeiben messze kiható működést fejt ki. A tetszéssel fogadott szép beszéd után dr. *Sugár* *Ignác* tartott lemondó, szép beszédet, melyben a tisztességes, becsületes munkást, ki 28 év óta dolgozik egyfolytában *Kalocsay* *Gyula* építésznel példaképpen állította a munkások elé, kiemelte és hangsúlyozta, hogy a kitüntetés erkölcsi értéke szerint kell mérlegelni és nagyrabecsülni. Lelkes eljenzéssel kísért beszéde után átnyújtotta *Kiszelynek* a 100 koronát és az elismerő oklevelét, melyért az egyszerű, derék munkás meghatva mondott hálás köszönetet. Majd dr. *Kovács* *László* polgármester intézett talpraesett, szép beszédet a munkásokhoz, s köszönetet mondott dr. *Sugár* *kamarai* titkárnak, ki a miniszteri jutalomra felhívta a magas körök figyelmét. Az ünnepély lefolyása igen szép volt, s utána a kamarai titkár tiszteletére *Szabó* *József* mészáros, kamarai tag adtak szűkebb körű ebédet.

Felolvasás. *Bihary* *István* kir. segédtanfelügyelő, lapunk jeles tollu munkatársa március 29-én a Polgári Olvasókörben szép számú közönség előtt nagyérdemű felolvasást tartott „Magyarország és a szocializmus“ czimvel. Lapunk szűk tere miatt az érdekes felolvasásról bővebben nem emlékezhetünk meg, csupán annyit jelzünk, hogy az mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét, s a jelen voltak élénk tetszésüknek zajos tapsal adtak kifejezést.

A „Gyermekvédő Liga“ javára Jolsva város társadalmi folyó hó 2-án, a város legjobb erőinek közreműködése mellett fényes erkölcsi és anyagi sikerrel végződött hangversenyt rendezett. — A helybeli, a közeli s

messze vidéki áldozatkész műpártolók teljes gyönyörrel s lelki élvezettel hallották: *Basilides* Manzi, a m. kir. zeneakadémia kitűnő növendékének Schuman dalait — dr. *Hensch* Géza művészi kísérete mellett, — szép csokorral s nagy tetszéssel jutalmazva. — *Erős* Juliska „A gyermekekért” Prém József szép alkalmi költeményét kitűnő előadásban és tetszéstelen szavallal. Elénk tapsvihart kelt nyomában. — Schuberttől: „Az én tanáyam”, „A leányka panasza”, „Nyugtom te vagy” című dalokat s az abban érvényre jutott mély érzést és a meglepően kellemes hangot és annak terjedelmét: *Basilides* Manzi csicsérgő ajkáról — dr. *Hensch* Géza zongorakísérete mellett — élvezték az előkelő emberbarátok. — *Szikora* Aranka „A megfagyott gyermek” című melodramát — *Piacsek* Claire kísérete mellett — méltó sikerrel adta elő. Farságukat honorálta az elhaló akkord után — feltörő virágfűzér — jelen! — Ima a „Tanháuser dalműből” című részletet *Basilides* Manzi nyújtotta a hallgatásban fáradhatatlan s az elismerésben kifogyhatatlan közönségnek szintén dr. *Hensch* Géza kísérete mellett. — Az előre megállapított Schubert-dalokat — *Rosenberg* Lajosné közbejött megbetegedése miatt — a szereplésben kifáradhatatlan *Basilides* Manzi töltötte be.

Blaha Lujza születési helye A következő sorokat olvassuk a „P. H.”-ban: „A történelmi igazság kedvéért Blaháné születési helyére vonatkozólag a következőkről értesitem: Blaha Lujza nem Rimaszombatan született, hanem Jánosfaluban és pedig a falu Rimaszombat felé eső kijáratnál levő volt koresma melletti állásban. Ez az állás restaurált állapotban ma is megvan és özv. *Kinczly* Ferencné tulajdona. Az emléktábla tehát e köépületre volna illesztendő. A fenti állásban megbáló vándor-színész társaságnak nem lévén kis gyermekruhája, a Jánosiban lakó Török Lászlónéhoz fordultak, a ki szívesen segített rajtuk. Halálból aztán Török Lászlót és nejét Darvas Franciskát, kérték fei kereszt-szülőknél. Mivel Jánosiban katolikus pap nincs és a társaság különben is Rimaszombat felé tartott, a kis gyermeket Rimaszombatan keresztelték meg. A többire nézve pedig egészen helyes a szerdai számukban megjelent értesítés. Vagyok kiváló tisztelettel *Rudnay* Gyula (Kolosvár).” A közhit és az akkoriban élt egyének állítását ezt megegyeztetve, mert ezek szerint Blaha Lujza városunk határában a nagy eheós kocsiiban született, melyen a vándor színésztársaság Rimaszombat felé igyekezett. Itt aztán megszálltak az öreg Manzezel házában, s Manzezelné a Török Lászlóné helyettesítésében vitte a keresztvizre a kis újszülöttet — kiről akkor még nem sejtették hogy Magyarország büszkesége lesz, s *Findura* István itteni róm. kath. lelkész keresztelte meg a templomban a kis lányt.

Köszönet Mindazon jó barátaink és ismerőseinknek, kik boldogult atyám elhunytá alkalmából részvétükkel és a végtisztesség megadása alkalmából jelenlétükkel megtiszteltek, úgy agkorban lévő anyám, nővérem és a magam nevében ez uton is hálás köszönetemet nyilvánítom — Rimaszombat, 1908 április hó 3-án.

Süteő István.

Értekezés a kereskedelemügyi minisztériumban. A Gömör- és Kishont-, valamint Szepesvármegyék közötti közvetlen vasúti összeköttetést célzó Batlér-iglói, vagy Dobsina-poprádfelkai vasúti vonalak létesítése ügyében és a vonalvezetés kérdésében felmerült érdekelletétek kiegyenlítése céljából márczius hó 28-án délelőtt tizenegy órakor a helyi érdekeltég részvételével értekezlet volt a kereskedelemügyi minisztériumban, hol vármegyénk részéről jelen voltak: *Fáy* Gyula főispán, *Bornemisza* László alispán, *Halmos* László nyug. főispán, *Balás* Lajos püspök, *Szentiványi* Árpád, *Putnoky* Mór, *Bernáth* István orsz. képviselő, *Hevesy* Bertalan és *Marton* János. *Szerényi* József államtitkár közölte az értekezlettel, hogy a gömői vasutaknak a Kassa—oderbergi vasúttal leendő összeköttetése nem helyi érdekű, hanem az államvasúti hálózat kiegészítő részeként, államvasúti vonalként lesz annak idején létesítendő, mihelyt a kormány erre a célra megfelelő fedezettel rendelkezik. Megjegyezte azonban egyúttal, hogy tekintettel a rendkívül nehéz terepen vezetendő vasut igen jelentékeny építési költségeire, az az állam által is csak abban az esetben lesz létesíthető, ha a helybeli érdekeltég az építési költségeihez megfelelő mérvben hozzájárul. A vonalvezetés megállapításába, illetve azon kérdés tárgyalásába, hogy a Batlér-iglói vagy a Dobsina-felkai vonal építtessék e ki, az értekezlet ezuttal érdemlegesen nem bocsátkozott, hanem a kérdés tárgyalását elhalasztották arra az időre, amikor már az utóbb említett vonal tervei is rendelkezésre állanak és amikor az érdekeltég már abban a helyzetben lesz, hogy a vasut építési költségeihez való hozzájárulásának mérvét bejelentheti.

Ifjusági kirándulás. Főgimnáziumunk ifjuságának több vállalkozó tagja a jövő vasárnap szép utra indul t. b. tanárok vezetése alatt. Az utóbbi években többször rendeztek a tanárok több napra terjedő nagyszabású kirándulást, melyek közül még sokáig emlegetni fogják a dalmát partokra tett élvezetes és tanulságos utat. Most Olaszországba készül az ifjuság; a részleteket még nem tudjuk, lapunk zártáig még nem értesültünk az uti-programról.

Madarak védelme. A hasznos madarak védelme tárgyában is fontos és szigorú rendeletet adott ki a minisztérium. E rendelet már egész terjedelmében vmegyeyi Hivatalos Lapunkban is megjelent. Mi ez uton ajánljuk azt a hatóságok, a tantestületek és különösen a szülők jóindulatu figyelmébe és támogatásába. Egy hó múlva már elérkezik az ideje annak, hogy madaraink fészek rakással lesznek elfoglalva. Ez időpont legalkalmasabb arra, hogy az idejüket flóbert fegyverrel és gummipuskával töltő rakoncátlan gyermekeknek káros szórakozást nyújtsanak. Eberen kell tehát rájuk, különösen rendőreinknek felügyelni, az erdőben pedig a fészek pusztítóira az erdő- és mezőőröknek. A rendelet szerint az illető, mint kihágó a büntető törvénykönyv szakaszai szerint szigorúan fog büntettetni.

Bikavásár. Márczius hó 29-én nagy érdeklődés mellett folyt le városunkban a vásártéren tartott bikavásár. A forgalom igen nagy volt s a vételkedv is elég élénknek mutatkozott.

A jolovai fogyasztási és értékesítő szövetkezet márczius hó 22-én *Markovics* Árpád igaz-

gatósági elnök vezetése mellett tartotta első rendes közgyűlést, melyen *Farkas* Ede elhunyt szövetkezeti pénztáros emléket jegyzőkönyvileg örökítették meg. Az 1907. évi mérleget, a mely 20711 korona 83 fillér vagyon s ugyan annyit mint terhet tüntetett fel, jóváhagyta a gyűlés s a felmentvényt megadta. A 2715 kor. 36 fillér tiszta nyereségből 25%-ot, 678 kor. 84 fillér a tartalék-alapnak utalt, 5%, összesen 458 kor. 64 fillér a 349. üzletrésztulajdonos közé, az egyes üzletrészek aránya szerint s 1-8% 1177 kor. 80 fillér a bevásárlás összege szerint lett volna kiosztandó, de azt a gyűlés egyhangúlag benthagyta a jelenlegi 9500 korona forgó tőke növelésére — mint a szövetkezeti tagok nevére könyvelendő összeget. Az igazgatóság tagjaiul: *Markovics* Árpád elnöklettel mellett *Csoma* Gusztáv, *Habány* József, *Roszjár* Endre, pénztárosok: *Schmeer* Adolf választott meg; a *Podhradzky* András erdőigazgató lemondása folytán megüresedett felügyelő bizottsági elnökséget *Tindly* József hercegi erdőmesterrel töltötték be.

Hernyópusztítás A m. kir. minisztérium egy fontos és szigorú rendeletet adott ki a hernyóknak pusztítása tárgyában. A hatóságoknak is szigorú köteleességévé tétetett e rendelet pontos végrehajtása. Városunkban is ugyálszik rendőrkapitányunk erélyesen intézkedett, hogy e rendelet kívánalmainak elég tétessék, mert egy némely birtokos szorgalmasan szedeti a hernyókat a kertekben, de még van hely, ahol nem törődik a kertbirtokos a hatósági intézkedéssel és szigorú rendelettel. Igen üdvösnek és célszerűnek intézkedéseknek találánk, ha különösen faluhelyen a d. u. szünorák alatt a kisebb iskolás gyerekekkel végeztetnék e hasznos foglalkozást, mely még egy kis egészséges testgyakorlattal is bírna.

Felakasztotta magát. Kisröczen az erdőben mult hó 30-án *Kilik* Martont egy fára felakasztva találták, s miután rajta külsérelmi nyomok is voltak, a járás-bírósa jelentést tett a kir. ügyészségnek, mely a hulla törvényszéki boncolását elrendelte. A boncolás f. hó 1-én ment végbe, s kiderült, hogy az illető öngyilkossági szándékból akasztotta fel magát a fára.

Gyanus haláloset. *Kokován* *Janostyák* Katalin másfél éves gyermeke még márczius elején meghalt, s most utólag tanuk állítják, hogy a gyermeket anyja egy házból kidobta és akkor a gyermek halálos sérelmeket szenvedett. A megejtett nyomozat után a helybeli kir. ügyészség elrendelte a kis gyermek hullájának exhumációját, mely f. hó 3-án *Pongrácz* Dezső vizsgálóbíró és dr. *Mészáros* István kir. ügyész közbenjöttével megejtették, s a hullát dr. *Zehery* István törvényszéki és dr. *Honéczy* Gyula körorvos felboncolták.

Bérkocsis mizériák Messze földön nem szednek oly magas díjakat a bérkocsisok, mint városunkban, de hát az tőlük függ teljesen. Panaszt tettek többben, hogy még ma sincs városunknak erre szabályzata. Arról tudomással bírnunk, hogy a városnál ez irányban már tétettek lépések illetve készítették tervezetek, de az még aligha van érvényben, mert akkor a bérkocsisok aligha licitálnának egymásra meg a közönségre. Ajánljuk ezt is a városi hatóság figyelmébe; r. kapitányunk és rendőreink figyelmét pedig a rosszul táplált, agyonhajszolt és agyonostorozott bérkocsis paripák lelketlen tulajdonosaira hívjuk fel, mert erre is van büntető szakasz.

Kamarai ülés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara f. hó 7-ikén kedden közös gyűlést tart, melynek napirendébe több — vármegyénket közelről érdeklő tárgy van felvéve. Így a Tornaija által kért havi állatvásár és a helypénzdíj szabás ügye, Rozsnyó város bérkocsis szabályrendelete stb.

Mozgó fényképek. Egy budapesti mozgófénykép vállalat érkezett városunkba és f. hó 4-én megkezdte változatos, szép képeinek bemutatását a Három Rózsa nagytermében. A vállalat igazgatója az érdeklődő közönségnek igyekszik kellemes szórakozást nyújtani, s az ország minden részéből — hol megfordult — a közönség és a sajtó elismerését feltüntető nyilatkozatokat olvastunk. Az érdekes és vonzó mutatványok, a sikerült felvételek és mulattató előadások mindenütt élénk tetszést keltenek. Ma vasárnap három előadás is lesz. Délután 4 órakor gyermekek részére, este 8 órakor a nagyközönség részére s 10 órakor csakis férfiak részére mutat be a vállalkozó mozgó fényképeket. A műsor és az árak falragaszokon hirdettetnek.

Monstre tárgyalás. A helybeli kir. törvényszéknel f. hó 1-2-án tárgyalta a híres betyár: *Barta* József és társai büntnyét. Még élénk emlékezetben van az a sok betörés, sertés és juhlopás, melyet ez a körmönfont gazember társával együtt elkövetett, s nyomozására 85 esendőrt mozgósítottak, míg végre 1907. évi november hó elején sikerült őt elfogni s november 4-ike óta vizsgálati fogságban volt a híres betyár. A 33 éves, róm. kath. mezőtelkesi illetőségű, Aszaló-pusztai lakos volt kondás, itélő bírái elé került. A kir. ügyészség ő és társai: *Nyerges* Kovács József, *Forgon* József, *Marton* Zsidó József és *Jakab* Kuko István ellen 50 oldalra terjedő hatalmas — nagy gonddal megszerkesztett — vádiratot adott be, s *Barta* ellen 25 büntetést miatt folyt a nyomozás, legnagyobb részére betörés, vagy fegyveresen elkövetett lopás miatt, de csak 12 rendbeli büncselekmény miatt volt vád alá helyezhető. A bíróság f. hó 1-2-ikán tartott tárgyalásán nehéz sora volt az elnöknek: *Kolbay* Sándor kir. táblai bírónak, ki hivatása magaslatán állva nyugodt tárgyilagossággal, nagy tudással és éber figyelemmel vezette a bonyolult bűnügyek kibogozását s 115 sértett és tanu erős próbára tevő kihallgatását. Bírak voltak: *Lengyel* György és *Fodor* Zoltán, jegyző: *Ráduly* József. A vádhatóságot *Penyigei* Lajos kir. ügyész képviselte, ki higgadt és tárgyilagos, de hatalmas és alaposan megépített vádbeszédet mondott. Védők voltak: dr. *Rárósy* Gyula képviselőtében dr. *Benyo* Gyula, ki a főbűnöst: *Bartát* védte nagy előtanulmányra valló készséggel, a többi vádlottat dr. *Fráter* Sámuel, dr. *Törköly* József és dr. *Institóris* Endre védtek nagy igyekezettel és szép sikerrel.

Barta büncselekményeinek színhelye leginkább Gömör-, Nógrád- és Borsodvármegye volt, minket legközelebből érdekel az, mikor 1907. október 10-én két ismeretlen társával a cselédke sertéseit hajtotta el, s ekkor fegyvert fogott a sertéseket őrző bojtárgyerekre, ki a lövés elől ész nélkül futott, s így nyugodtan elhajhatták a sertéseket. A tetteseket egy asszony látta s bűnüket

tanuként igazolta. A tárgyaláson egy nagyon fontos tanu nem jelent meg, *Beczko* Czentér János Sajóveleldről, kit aztán esendőrtök által vezettek elő, s ez szemébe mondta bátran *Barta* Józsefnek, hogy Sajóvelezcson *Schwarz*hoz betörték s onnan 20 drb juhot loptak el. *Barta* József ezek szerint 6 rendbeli lopás büntetése, egy rendbeli zsarolás büntetése, egy rendbeli közönsé elleni kihágás büntetése miatt 4 évi fegyháza és 200 korona pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén további 10 napi fegyháza íteltetett. A vizsgálati fogság által 4 hónap és 15 nap a büntetésből kitöltöttnek vétetik. A bíróság az ítéletet f. hó 3-án nagy érdeklődés mellett hirdette ki, s *Barta* az ítélet ellen felebbeszét jelentett be a bűnösség megállapítása miatt, pedig védője megnyugodott az ítéletben. A kir. ügyész az ítélet több része ellen felebbeszét, mert a vád több pontja alól felmentetett *Barta*.

A másik vádlott *Nyerges* Kovács István, ki 4 rendbeli sertés lopás büntetése miatt állott bíróság előtt, mert pl. a birtokában levő 27 sertést egerszögi lakosok sajátjuknak ismerték fel, de a felismerést nem vették döntő bizonyítéknak, mert ebből nem volt megállapítható: mily uton jutott a sertésekhez *Nyerges* Kovács József. A bíróság ezt felmentette, de a kir. ügyész az ítélet e része ellen felebbeszét jelentett be. A többi vádlottak: *Forgon* József, *Marton* Zsidó József és *Jakab* Kuko István, kik a vád szerint egyúttesen 1907. május hó 28-án Alsószuba községi legelőjén *Galambosi* Jánost revolverlövés-kel kényszerítettek annak tetszésére, hogy 18 drb. sertést elhajthassanak. Ezek tagadták a lopás büntetést s a tanúk is oly megbízhatatlanul vallottak, hogy az ügyészeknek a vádat el kellett ejteni s így ezek is felmentettek.

A főtárgyalás mindkét napján s az ítélet hirdetés-kor is nagyban érdeklődő közönség volt jelen, kik bámulták a bíróság nagy türelmét, az ügyész higgadságát s a károsultak között akadt olyan, ki a védelem önkénytelen dicséretén azt a megjegyzést tette: „de kár ilyen nagy bűnösöket ily jól védeni.”

A tornaljai vásár. A Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint Tornalja községben f. é. április 17-re eső hetivásár és évben kivételesen f. é. április hó 15-én, a június hó 5-re eső hetivásár pedig kivételesen június hó 3-án tartassék meg.

Finom juhtúró.

A nap bármely szakában alólírott rimaszombati lakásán **Kmetty-utca 9.** vagy **Pokorágyi-utca 12.** szám alatti házban, ugyszintén a piacon az idősebb árusnénál

friss juhtúró

kapható, a mire t. vevőim figyelmét ez uton hívom fel. Özv. **Bodon** Ferencné.

Eladó belsőség.

Rimaszombatan az **Andrássy-ut 3-ik sz.** alatt két lakás építésre alkalmas, 18 öl széles utcai belsőség, szabad kézből eladó. — Felvilágosítást ad **Institóris** Endre ügyvéd. — 2-3

300-908. sz. — A rozsnyói járás főszolgabírájától.

Pályázat körorvosi állásra.

Gömör- és Kishontvármegye rozsnyói járásában **Csetnek** székhelyiél Kisgencs, Sebespatak, Rekenyeujtalu, Kuntapolca, Gacsalk, Hámosfalva, Martonháza, Rozsfalva, Nagyszabos, Szabados, Berdárka, Annafalva, Markuska, Kisszabos, Gecezfalva, Restér és Petermány községekből rendszeresített körorvosi állásra az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §, illetve az 1876. évi XIV. t. cz. 144. § a alapján pályázatot hirdetek.

A körorvos javadalmazása a folyó évi márczius hó 27-én tartandó vármegyei közgyűlés jóváhagyó határozatának fentartásával évi 2000 korona törzshoztes, 600 kor. utiatalány és 300 kor. lakpenzben állapított meg.

A körorvis látogatási díjakra nézve valamennyi község részéről a következő egyezségi ajánlat tétetett:

A körorvos székhelyén az orvos lakásán való rendelkezésért 50 fillér, a havonként 1 szer minden községben teendő hivatalos látogatás alkalmával a községhezán teendő rendelkezésért 50 fillér, a beteg lakásán helyben vagy hivatalos látogatáskor a községeben 1 korona, külön meghívásnál a fél által természetben adandó vagy megtérítendő megfelelő fuvaron kívül nappal 2 kor., éjjel 4 kor. díjazás illeti meg a körorvist.

A megállapított utiatalányból fedezni tartozik a körorvos a hivatalos látogatások, himlőoltási és járványok esetén szükséges rendkívüli hivatalos látogatásokhoz szükséges fuvar költségeit.

A megválasztandó körorvos a községektől kiszolgáltatandó javadalmazáson kívül a „Concordia” vasgyár és bányatársulattól évi 200 korona tiszteletdíjat élvez.

A körorvos választása az 1886. évi XXII t. cz. 83. §. értelmében **Csetneken a községhezánál folyó 1908. évi április hó 6-án d. e. 10 órakor** megtartandó közgyűlésen fog megejtetni.

Felhívom a pályázni szándékozót, hogy az 1876. évi XIV. t. cz. 143. § ában előirt minősítésüket, valamint eddigi alkalmazásukat és illetőségüket igazoló eredeti okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket **hivatalomhoz folyó évi április hó 1-ig** nyújtsák be.

Rozsnyó, 1908. évi márczius 5 en.

3-3. **Nagy** Elemér, főszolgabíró.

Kiadó lakás.

Egy kisebb, három szobás lakás (Szijjártó u. 8-ik szám alatt) a hozzá tartozó konyha, kamara, veteményes kertecske és más mellékkeliségekkel együtt folyó évi május 1-től berbe kiadó. Esetleg örök áron eladó. — Értekezni lehet: **Rozinay Györgyné** tulajdonossal, Losonczy-utca 48. sz. a.

Birtokbérlet.

Alulírott igazgatóság haszonbérbe adja a **gömörmezei balogvári hitbizományi uradalomhoz** tartozó s Rimaszécs vasúti allomás közelében fekvő

rimaszécsi gazdaságot

mintegy **4800 magyar hold kiterjedésben** egy bérlet keretében a **folyó évi október hó elsejétől kezdődő tizenkét egymásután következő évre.**

A bérletre vonatkozó szerződés a hercegi főintézőségnek Rimaszécsen megtekinthető.

Ajánlatok — szóbeli vagy írásbeli megelőző tárgyalások kizárásával — **folyó évi április hó huszadikáig bezárólag** alulírott igazgatósághoz **kéretnek**, bérbeadó azonban fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — tekintet nélkül a felajánlott haszonbérre — szabadon választhat, bérbeadás pedig csak megfelelő ajánlat esetén jöhet létre. Közvetítők kizáratnak és nem díjaztatnak. A bérbeadó ingatlanok csak az alulírott igazgatóság által kívánatra kiállított megtekintési engedéllyel tekinthetők meg.

Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg Ö Fensége
Gazdasági Igazgatósága

Puztavaos (Pestmegye.)

3-3

(Utányomás nem díjaztatik.)

Homeopata orvos.

Sok, a homeopata gyógyításmódban bizó betegek teljesül az óhaja e vidéken, mivel a keresett sárospataki homeopata orvos:

Dr. Katona Mihály,

betegeinek kértére, Miskolcon Verbőczy-utca 4 ik szám alatt rendel minden hétfőn a hozzáfutóknak.

Finkei Ödön

— első gömörmezei gőzerőre berendezett —
selyem-, kelmefestő és vegytisztító műintézet
Rimaszombat, Zsodoma-utca 7.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a fent megnevezett üzletemet a mai kor igényeinek teljesen megfelelően, szakszertűen rendeztem be. — Elvállalok mindennemű férfi, női, gyermek-, selyem-, gyapjú- és karton ruhákat, ág- és asztalterítőket, csipke- és szövet-függönyöket festésre, bármily kívánt, divatos színre — mint a szerint — fejtelten állapotban.

Ugyisint vegyileg tisztítottatnak bármily diszes és értékes bál- vagy utcai-, selyem- és szövetruhák, férfi-öltönyök, asztalfutók, nyakkendők, **csipke- és szövet-függönyök**, glagé keztük, szőr- és szőrme gallérok, stb.

Vidékről beküldött ruhák gyorsan és pontosan, jutányos ár ellenében eszközöltnak.

Gyász esetben 6 óra alatt is képesek vagyok ruhákat átfesteni.

2-*

**!! Legolesőbb bevásárlási forrás !!
!! tavaszi és nyári ujdonságokban !!**

WEISZ MANÓ

női- és uri-divatáruhaza. — Rimaszombat. Főter.

Férfi cipők 3 forinttól; női cipők 2 frt 80 kr-tól; gyermek cipők 55 kr től feljebb minden ár és kivételben. — Férfi- és fiu-kalapok gyári áron. — Női- és férfi fehérneműk, nyakkendők, gallérok, kiegészítők. — Botok, nap- és esernyők. — Blouzok, reforn-rubák, kosztümök minden minőségben, a legjutányosabb árakban.

Női- és leány-kabátok, gallérok és kalapok

gyári áron lesznek árusítva!

2-*

Naponta friss bornyúhús.

Eleje 80 fill., hátulja 88 fill. bárhova franco küldve. Kapható: **Teschauer Mór**nál **Garamszécsen.** (Gömörmeze.) 1-2 (Megrendelések levelezőlapon történhetnek.)

Ajánlati versenytárgyalás.

A **Rimaszombati Polgári Olvasókör** választmánya a saját beltelkén egy

kettős tekepálya

építését határozta el; felhivatnak emel fogva mindazok, kik ezen -- 6000 koronát megközelítő -- munkálatra igényt tartanak, hogy vonatkozó zárt írásbeli ajánlataikat folyó évi **április hó 8-ik napjának** déli 12 óráig az olvasókör elnöke: **id. Rábely Miklósnál** annál inkább is nyújtsák be, mivel a későbbben érkező ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Az építésre vonatkozó terv és költségvetés a polgári olvasókör helyiségében naponta d. e. 9 -12 és d. u. 2-5 óráig megtekinthetők.

Tisztelettel értesitem Rozsnyó város és vidéke közönségét, hogy a 40 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő **templom- és szobafestő, tapétázó és mázó műhelyemet**

SZÁRNOVSZKI SÁMUEL urnak,

mint teljesen szakképzett utódomnak engedtem át.

Mielőtt bucsuzómat és halás köszönetemet intézném Rozsnyó város és vidéke n. é. közönségéhez a velem szemben tanúsított szives jóindulatért és pártolásért, egyidejűleg felhívom a n. é. közönség szives figyelmét utódomra, és kérem tartsa meg vele szemben is azt a jóindulatot és támogassa szives megrendeléseivel önzetlen törekvést.

Mély tisztelettel **WOLFRAM VILMOS.**

Van szerencsém tisztelettel értesíteni Rozsnyó város és vidéke n. é. közönségét, hogy

WOLFRAM VILMOS urtól

templom- és szobafestő, tapétázó és mázó műhelyét átvettem azzal az erős elhatározással, hogy az üzlethez fűződő jó véleményem ne csak megőrizzem, hanem azt mindenkor be is bizonyíthatassam.

Egyidejűleg bátor vagyok a n. é. közönség szives figyelmét az 1908. évi teljesen új és minden tekintetben izlées és tetszős szobafestési és tapéta mintalapjaimra felhívni.

Munkám tartósságáért és izlésteljes elkészítéséért jótállást vállalok.

A n. é. közönség szives pártolását alázattal kérve, vagyok szolgálathész és mély tisztelettel

Wolfram Vilmos utódja
SZÁRNOVSZKI SÁMUEL
templom- és szobafestő.

Tervek és költségvetések díjmentesen.

Lakás: **Wolfram házban.** 2-4

Hirdetmény.

282. sz. — A tornaljai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy **Sándor József** végrehajthatónak **Orbán András** végrehajtást szenvedő elleni 290 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a baraczei 83 sztykben foglalt A. I. 1-9. sorszámú beltelek, szántó és rétből álló ingatlanok B. 8. alatt Orbán András nevében álló részére az árverést 742 koronában ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi május hó 2-ik napjának** délelőtt 9 órakor Baraczeán a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint tkvi hatóság, Tornalján, 1908. évi február hó 6 án. **Feledy**, kir. járásbíró.

Tanuló

felvétetik **Öhler Arthur** vas- és fűszerkereskedésében **Dobsinán.** 2-3

Hirdetmény.

224. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1905. évi 4406. számú végzése következtében **Dr. Fráter Sámuel** ügyvéd által képviselt **Kalicsák Pálné** javára **Kamenszki József** ellen 1178 kor. 32 fill. s jár. erejéig 1905. évi augusztus hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 750 koronára becsült ingóságok, u m : lovak-, szarvasmarhák-, széna stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósg 1908. évi V. 188. számú végzése folytán 778 kor. 32 fill. hátr. tőkekövetelés, ennek felszámítandó kamatai. 1/3 % váltódíj és eddig összesen 138 korona 05 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Tóthegymegen a bíróság házánál leendő eszközölésére **1908. évi április hó 8-ik napjának** d. e. 1/2 12 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárón alul is el-fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszombat 1908. évi márczius hó 23 án.

Gasko, kir. bir. végrehajtó.

Építők és vállalkozók szives figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a jelenlegi **Három Rózsa** szállodát teljesen leromboltatom s ez épület különböző anyagait, nevezetesen: a bejárat feletti vas elővédő, az első és hátsó kapuk, az épületen lévő összes ajtók, ablakok és spaletták, a disztertermekben és éttermekben lévő legfinomabb és legelőkelőbb gyárakban előállított fayence, Maidinger s különféle vaskályhák, az udvart körülövező emeleti sínezettel, vasrácsosozattal ellátott folyosó egészben vagy részenként, az összes bádóg csatornák és minden a lerombolás folytán előálló és az új építkezéshez fölösleges anyagokat **igen jutányos árban eladom.**

Eladó még a disztertermében lévő **3 nagy csillár**, mely igen alkalmas templomok vagy nagy termek részére.

Kiváló tisztelettel:

GÖMÖRI EDE,

szállodatulajdonos Rimaszombat.

3-*